

**REFORMA REGLEMENTĂRII OPERAȚIUNILOR ÎN NUMERAR ÎN REPUBLICA
MOLDOVA: EVOLUȚIE NORMATIVĂ ȘI PROVOCĂRI APPLICATIVE**

**REFORM OF THE REGULATION OF CASH OPERATIONS IN THE REPUBLIC OF
MOLDOVA: NORMATIVE EVOLUTION AND PRACTICAL CHALLENGES**

MELNIC Georgeta

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova

E-mail: melnic.georgeta@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3876-5394>

POPOVICI Angela

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova

E-mail: popovici.angela.alexandru@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8844-0304>

Abstract. The article examines the regulatory framework governing cash settlements in the Republic of Moldova under the provisions of Law No. 34/2024 on Cash Settlements. The study analyzes legislative amendments introduced during 2025–2026, focusing on transaction caps, statutory exceptions, and sanctions. The research highlights the legal, accounting, and fiscal implications of the new provisions for economic entities and individuals. The findings indicate that limiting cash use enhances financial transparency, strengthens fiscal discipline, and improves the traceability of financial flows, while requiring adaptation of internal accounting procedures and control mechanisms.

Keywords: cash settlements; payment caps; financial discipline; sanctioning regime; tax compliance; financial transparency; cash management.

JEL Classification: K23, H26, G28, M41

Introducere

În contextul intensificării accelerate a proceselor de digitalizare a economiei și al necesității alinierii cadrului normativ național la standardele și bunele practici europene în domeniul circulației financiare, reglementarea operațiunilor de plăți și încasări în numerar dobândește o importanță strategică sporită pentru consolidarea disciplinei financiare și reducerea fenomenelor economice informale. Evoluția tehnologiilor financiare, extinderea instrumentelor moderne de plată și creșterea cerințelor privind transparența tranzacțiilor impun necesitatea unei reglementări mai riguroase a utilizării numerarului, în special în domeniile economice vulnerabile la evaziune fiscală sau insuficientă documentare a operațiunilor. În acest context, limitarea circulației excesive a numerarului este percepută tot mai frecvent ca un instrument eficient de modernizare a economiei și de consolidare a mecanismelor de monitorizare financiară.

Totodată, tendințele europene și internaționale în materie de reglementare financiară evidențiază orientarea statelor către reducerea dependenței de numerar și stimularea utilizării instrumentelor electronice de plată, considerate mai sigure, mai transparente și mai ușor de monitorizat din punct de vedere fiscal. În acest sens, Republica Moldova urmărește adaptarea cadrului juridic intern la noile realități economice și financiare, precum și dezvoltarea unui sistem normativ capabil să răspundă cerințelor contemporane privind trasabilitatea fluxurilor bănești și combaterea economiei informale. Reglementarea plăților și încasărilor în numerar devine astfel un element important al politicilor

publice orientate spre creșterea transparenței și consolidarea responsabilității financiare în cadrul raporturilor economice.

Adoptarea *Legii nr. 34 din 29 februarie 2024 privind efectuarea decontărilor în numerar* marchează o intervenție legislativă importantă în reglementarea utilizării numerarului în Republica Moldova. Actul normativ stabilește cadrul de bază privind efectuarea decontărilor aferente operațiunilor de plată pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv modul și limitele de efectuare a decontărilor, controlul respectării acestor reguli și sancțiunile aplicabile. Scopul declarat al legii este stimularea utilizării instrumentelor de plată fără numerar, în vederea creșterii transparenței și securității plăților. Prevederile legii se aplică, în forma actuală, începând cu 1 aprilie 2025, producând efecte practice asupra operațiunilor de plată și încasare în numerar în perioada 2025-2026, inclusiv asupra raporturilor dintre agenții economici, dintre agenții economici și persoanele fizice, precum și asupra anumitor tranzacții între persoane fizice, în special cele privind bunurile imobile și mijloacele de transport.

Importanța acestei reforme rezidă în faptul că noul cadru normativ nu se limitează doar la stabilirea unor restricții privind utilizarea numerarului, ci introduce o abordare complexă și sistematizată privind monitorizarea și controlul fluxurilor financiare. Astfel, legea urmărește nu doar diminuarea tranzacțiilor realizate exclusiv în numerar, ci și dezvoltarea unei culturi a conformării financiare și fiscale, bazată pe utilizarea unor metode de plată transparente și verificabile. În acest sens, reglementarea poate fi privită ca un instrument juridic destinat atât prevenirii riscurilor fiscale, cât și consolidării disciplinei economice.

Noua reglementare instituie limite valorice diferențiate pentru tranzacțiile în numerar, stabilește plafoane anuale pentru anumite tipuri de operațiuni economice, reglementează excepții expres prevăzute și introduce un regim sancționator proporțional cu gravitatea abaterii. Prin această abordare, legea încearcă să adapteze regimul juridic al utilizării numerarului la specificul fiecărei categorii de tranzacții și la nivelul de risc fiscal asociat acestora. Stabilirea unor plafoane diferențiate demonstrează intenția legiuitorului de a evita aplicarea unor măsuri uniforme excesiv de restrictive, preferând o soluție flexibilă și adaptată particularităților diferitelor sectoare economice și categorii de participanți la raporturile juridice.

De asemenea, instituirea unor plafoane anuale pentru anumite tipuri de activități economice considerate mai vulnerabile la utilizarea numerarului contribuie la consolidarea controlului asupra domeniilor susceptibile de a genera dificultăți de monitorizare fiscală sau riscuri sporite de evitare a obligațiilor fiscale. În paralel, existența unor excepții expres prevăzute de lege reflectă preocuparea pentru menținerea unui echilibru între necesitatea limitării numerarului și funcționalitatea unor mecanisme economice și sociale considerate esențiale.

Scopul declarat al legii constă în reducerea utilizării excesive a numerarului, creșterea trasabilității fluxurilor financiare și diminuarea riscurilor fiscale [1]. Totodată, noile reglementări urmăresc prevenirea economiei informale, reducerea posibilităților de disimulare a veniturilor și consolidarea capacității instituțiilor competente de a monitoriza și verifica circulația mijloacelor bănești. Prin limitarea tranzacțiilor în numerar și stimularea utilizării instrumentelor electronice de plată, legea contribuie la dezvoltarea unui mediu economic mai transparent, mai predictibil și mai bine documentat din punct de vedere contabil și fiscal.

În plus, orientarea către sporirea trasabilității financiare este deosebit de relevantă într-un context economic caracterizat de necesitatea combaterii evaziunii fiscale și de creștere a gradului de conformare voluntară a contribuabililor. Monitorizarea mai eficientă a fluxurilor financiare permite autorităților să reducă riscurile asociate tranzacțiilor insuficient documentate și să îmbunătățească mecanismele de colectare a veniturilor fiscale. Din această perspectivă, limitarea utilizării numerarului este percepută nu doar ca o măsură administrativă, ci și ca un instrument strategic de politică economică și fiscală.

Având în vedere impactul direct asupra agenților economici, persoanelor fizice și profesioniștilor contabili, analiza noilor prevederi este necesară atât din perspectivă juridică, cât și contabilă și fiscală. Modificările legislative introduse prin Legea nr. 34/2024 influențează în mod direct organizarea proceselor interne de evidență financiară, gestionarea operațiunilor de casă și mecanismele de

conformare la cerințele fiscale. Pentru entitățile economice, adaptarea la noile reguli presupune revizuirea procedurilor interne privind efectuarea plăților, monitorizarea limitelor valorice și implementarea unor măsuri suplimentare de control financiar.

În același timp, pentru profesioniștii contabili și specialiștii în domeniul fiscal, noile reglementări generează necesitatea unei interpretări riguroase a normelor legale și a unei monitorizări continue a respectării plafoanelor stabilite. În lipsa unei înțelegeri adecvate a noilor cerințe, există riscul apariției unor dificultăți de conformare și al aplicării sancțiunilor contravenționale prevăzute de lege. Din aceste considerente, analiza multidimensională a noilor prevederi – juridică, contabilă și fiscală – devine indispensabilă pentru înțelegerea implicațiilor practice și a efectelor generate asupra mediului economic și financiar din Republica Moldova.

Metodele de cercetare utilizate

În procesul elaborării prezentului studiu au fost utilizate mai multe metode de cercetare, selectate în funcție de specificul temei analizate și de necesitatea unei evaluări complexe a impactului normativ și practic al noilor reglementări privind operațiunile în numerar. Aplicarea combinată a acestor metode a permis realizarea unei analize aprofundate, obiective și coerente a cadrului juridic instituit prin legislația recent adoptată.

- *metoda analizei normative*, utilizată pentru examinarea sistematică și detaliată a prevederilor cuprinse în Legea nr. 34/2024, precum și a actelor normative și explicative conexe, inclusiv documentelor de interpretare și aplicare elaborate de autoritățile competente. Această metodă a facilitat identificarea principalelor dispoziții legale, a limitelor impuse operațiunilor în numerar, precum și a mecanismelor juridice instituite pentru asigurarea conformității entităților economice cu noile cerințe legislative [1], [2]. Totodată, analiza normativă a contribuit la clarificarea raporturilor dintre normele noi și cele deja existente în sistemul juridic.

- *metoda analizei comparative*, aplicată prin raportarea prevederilor introduse de noul cadru normativ la reglementările anterioare referitoare la efectuarea operațiunilor în numerar. Prin această metodă a fost posibilă evidențierea diferențelor esențiale dintre vechile și noile reguli, identificarea elementelor de continuitate sau de modificare legislativă, precum și evaluarea gradului de restrângere ori flexibilizare a anumitor practici economice. Analiza comparativă a permis, de asemenea, determinarea efectelor potențiale ale schimbărilor legislative asupra activității comerciale și financiare a agenților economici.

- *metoda sintezei și sistematizării*, folosită pentru organizarea și structurarea informațiilor juridice într-o manieră clară, logică și accesibilă. Prin intermediul acestei metode au fost sintetizate principalele plafoane valorice, condițiile de aplicare și excepțiile prevăzute de legislație, acestea fiind prezentate într-o formă tabelară și schematică pentru a facilita înțelegerea și interpretarea practică. Totodată, metoda a permis evidențierea relațiilor dintre diferitele categorii de operațiuni și regimul juridic aplicabil fiecăreia.

- *metoda interpretării logico-juridice*, utilizată pentru explicarea sensului normelor juridice și pentru identificarea implicațiilor practice generate de noile reglementări. Aplicarea acestei metode a făcut posibilă evaluarea modului în care dispozițiile legale influențează activitatea entităților economice, procesele administrative interne și mecanismele de conformare fiscală și juridică. În același timp, interpretarea logico-juridică a contribuit la evidențierea eventualelor dificultăți de aplicare și a impactului asupra practicii economice.

Prin utilizarea integrată și complementară a acestor metode de cercetare a fost posibilă realizarea unei evaluări ample și coerente a efectelor juridice, economice și practice ale noilor reglementări privind operațiunile în numerar. Această abordare metodologică a permis nu doar analiza cadrului normativ, ci și înțelegerea implicațiilor sale concrete asupra mediului de afaceri și asupra procesului de adaptare a entităților economice la noile exigențe legislative.

Conținut de bază

Legea nr. 34/2024 instituie un cadru juridic unificat și coerent privind efectuarea decontărilor în numerar pe teritoriul Republicii Moldova, stabilind un ansamblu de reguli clare, uniforme și obligatorii aplicabile diferitelor categorii de participanți la raporturile economice și financiare. Prin această reglementare, statul urmărește crearea unui mecanism normativ capabil să disciplineze

utilizarea numerarului și să asigure un nivel sporit de transparență în cadrul tranzacțiilor efectuate pe teritoriul național. Normele prevăzute de lege sunt aplicabile atât agenților economici și persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător sau exercită profesii liberale, cât și persoanelor fizice care nu practică activitate antreprenorială, ceea ce demonstrează caracterul extins și general al domeniului său de aplicare. Prin adoptarea acestei reglementări, legiuitorul urmărește uniformizarea practicilor privind efectuarea plăților în numerar, eliminarea diferențelor de interpretare și stabilirea unor limite clare referitoare la utilizarea acestui mijloc de plată în cadrul raporturilor economice.

În același timp, introducerea unui regim juridic unitar privind decontările în numerar reflectă tendința generală de modernizare a sistemului financiar și de aliniere la standardele internaționale privind transparența operațiunilor economice. Reglementarea urmărește nu doar limitarea utilizării excesive a numerarului, ci și consolidarea unui mediu economic bazat pe responsabilitate financiară, evidență contabilă riguroasă și trasabilitate sporită a fluxurilor bănești. Astfel, Legea nr. 34/2024 poate fi privită ca un instrument legislativ de consolidare a disciplinei economice și de prevenire a practicilor susceptibile de a afecta integritatea sistemului fiscal și financiar.

Reglementarea are un caracter general, obligatoriu și imperativ, fiind aplicabilă tuturor subiecților de drept incluși în sfera sa de reglementare, indiferent de forma juridică de organizare sau de specificul activității desfășurate. Caracterul obligatoriu al normelor reflectă intenția legiuitorului de a institui reguli uniforme care să fie respectate în mod egal de toți participanții la circuitul economic. În esență, legea este orientată spre diminuarea utilizării excesive a numerarului în tranzacțiile economice și spre promovarea instrumentelor moderne de plată fără numerar, considerate mai transparente, mai eficiente și mai ușor de monitorizat din punct de vedere fiscal și financiar [1, 2]. În contextul digitalizării sistemelor financiare și al dezvoltării infrastructurii bancare, utilizarea plăților electronice este percepută ca o soluție mai sigură și mai eficientă pentru efectuarea operațiunilor economice.

Totodată, noile prevederi legislative urmăresc sporirea trasabilității fluxurilor bănești, prevenirea economiei informale și reducerea riscurilor asociate evaziunii fiscale sau ascunderii veniturilor impozabile. Limitarea plăților în numerar contribuie la reducerea posibilităților de efectuare a unor tranzacții neînregistrate sau insuficient documentate, sporind capacitatea autorităților fiscale de a monitoriza circulația resurselor financiare. În acest mod, legea are și un rol preventiv, orientat spre diminuarea fenomenelor de evitare a obligațiilor fiscale și consolidarea unui climat economic bazat pe conformare și transparență.

Una dintre cele mai importante modificări introduse prin Legea nr. 34/2024 constă în stabilirea unor plafoane valorice distincte, diferențiate în funcție de categoria participanților implicați în tranzacție și de natura raporturilor juridice dintre aceștia. Instituirea unor limite diferențiate demonstrează faptul că legiuitorul a urmărit o abordare flexibilă și adaptată specificului diferitelor tipuri de operațiuni economice, evitând instituirea unui plafon unic care ar putea genera dificultăți practice în anumite domenii de activitate. Această abordare permite adaptarea limitelor de numerar la specificul fiecărui tip de operațiune și urmărește realizarea unui echilibru între necesitatea de control financiar și flexibilitatea desfășurării activităților economice.

În plus, diferențierea plafoanelor valorice are rolul de a reflecta nivelul de risc fiscal asociat anumitor categorii de tranzacții și de participanți economici. Prin instituirea unor limite adaptate fiecărei situații, legea urmărește prevenirea utilizării excesive a numerarului în operațiunile susceptibile de a genera dificultăți de monitorizare fiscală, fără a afecta în mod disproporționat activitatea economică legitimă. Astfel, reglementarea încearcă să combine necesitatea controlului financiar cu menținerea funcționalității mediului de afaceri și a raporturilor economice cotidiene.

Pentru plățile realizate între agenți economici, inclusiv cele efectuate către persoane fizice care practică activitate de întreprinzător sau exercită profesii liberale, legea stabilește o limită *maximă de 100 000 lei lunar* [1]. Introducerea acestui plafon urmărește reducerea dependenței de numerar în raporturile comerciale și orientarea participanților către metode moderne și mai transparente de efectuare a plăților. Limitarea sumelor care pot fi achitate în numerar între participanții la activitatea economică are rolul de a restrânge circulația unor volume mari de bani în afara sistemului bancar și de a spori gradul de monitorizare a operațiunilor financiare.

În același timp, instituirea plafonului de 100 000 lei lunar contribuie la creșterea transparenței tranzacțiilor și la reducerea posibilităților de evitare a evidenței fiscale, prin încurajarea efectuării plăților prin transfer bancar sau alte instrumente electronice de plată. Utilizarea canalelor bancare facilitează documentarea și verificarea operațiunilor financiare, reducând riscul tranzacțiilor fictive sau insuficient justificate din punct de vedere contabil. De asemenea, această limitare poate contribui la consolidarea practicilor de gestiune financiară responsabilă în cadrul entităților economice și la sporirea disciplinei de plată în raporturile comerciale.

Aceeași limită lunară de 100 000 lei este aplicabilă și plăților efectuate de agenții economici către persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, cu excepția situațiilor expres prevăzute de legislație [4]. Prin această prevedere, legiuitorul urmărește extinderea principiilor de transparență și control financiar și asupra relațiilor economice dintre mediul de afaceri și persoanele fizice, prevenind utilizarea numerarului pentru tranzacții de valoare ridicată care ar putea fi dificil de monitorizat din punct de vedere fiscal.

Prin aplicarea acestui plafon se urmărește prevenirea efectuării unor tranzacții semnificative exclusiv în numerar și consolidarea mecanismelor de monitorizare financiară, fără a exclude însă anumite operațiuni considerate necesare sau justificate de specificul lor economic și social. Existența unor excepții prevăzute expres de legislație demonstrează faptul că legiuitorul a urmărit păstrarea unui echilibru între obiectivul reducerii utilizării numerarului și necesitatea menținerii unor mecanisme economice funcționale și accesibile pentru anumite categorii de participanți la raporturile juridice.

În ceea ce privește tranzacțiile efectuate între persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, legea instituie un regim juridic special și un set distinct de restricții aplicabile anumitor categorii de bunuri considerate de valoare ridicată sau susceptibile de a fi utilizate în scopul evitării trasabilității financiare și al diminuării posibilităților de monitorizare fiscală. Prin această intervenție legislativă, legiuitorul urmărește limitarea utilizării excesive a numerarului în cazul tranzacțiilor care implică valori economice semnificative și care, în lipsa unor mecanisme de control adecvate, ar putea favoriza subevaluarea bunurilor, ascunderea veniturilor sau dificultăți în verificarea provenienței resurselor financiare. Regimul special aplicabil acestor operațiuni reflectă preocuparea autorităților pentru sporirea transparenței și consolidarea disciplinei financiare inclusiv în raporturile juridice dintre persoane fizice.

În mod expres, restricțiile prevăzute de lege se aplică următoarelor tipuri de operațiuni:

➤ *vânzarea-cumpărarea bunurilor imobile* – tranzacții care implică transferul dreptului de proprietate asupra apartamentelor, caselor de locuit, terenurilor sau altor categorii de bunuri imobile, pentru care utilizarea excesivă a numerarului poate genera dificultăți de verificare și control fiscal. Limitarea plăților în numerar în acest domeniu este justificată de valoarea economică ridicată a bunurilor imobile și de riscurile asociate subdeclarării prețurilor reale ale tranzacțiilor. Totodată, obligativitatea respectării unor plafoane valorice contribuie la sporirea gradului de trasabilitate a fluxurilor financiare și la reducerea posibilităților de evitare a obligațiilor fiscale aferente acestor operațiuni.

➤ *vânzarea-cumpărarea mijloacelor de transport* – operațiuni care vizează automobilele, motocicletele, autocarele sau alte categorii de vehicule, sector în care circulația unor sume mari de bani în numerar este susceptibilă de a crea riscuri privind declararea reală a valorii tranzacției și proveniența resurselor financiare utilizate. Introducerea unor restricții în acest domeniu urmărește diminuarea posibilităților de efectuare a tranzacțiilor insuficient documentate și creșterea nivelului de transparență în cadrul operațiunilor de înstrăinare sau achiziție a mijloacelor de transport.

Limitele valorice aplicabile acestor tranzacții sunt corelate cu salariul mediu lunar prognozat pe economie și sunt reduse gradual în perioada 2025-2027, ceea ce permite implementarea progresivă a noilor reguli și oferă participanților la raporturile juridice timpul necesar pentru adaptarea la noile condiții legislative [1, 5]. Alegerea unei perioade tranzitorii demonstrează preocuparea legiuitorului pentru evitarea unor dificultăți economice sau administrative generate de aplicarea imediată a unor restricții stricte. În acest sens, reducerea treptată a plafoanelor oferă posibilitatea ajustării practicilor economice și a comportamentului participanților la tranzacții în conformitate cu noile cerințe legale. Totodată, reducerea progresivă a plafoanelor urmărește evitarea unor șocuri economice și administrative, facilitând tranziția graduală către un sistem de plăți predominant fără numerar.

Această abordare permite atât persoanelor fizice, cât și instituțiilor implicate în procesul de verificare și monitorizare să își adapteze mecanismele de funcționare și să dezvolte instrumente adecvate de conformare la noile exigențe. În perspectivă, reducerea dependenței de numerar este menită să favorizeze consolidarea unui sistem economic mai transparent și mai eficient din punct de vedere financiar.

Totodată, legea stabilește plafoane anuale distincte pentru anumite tipuri de activități economice considerate ca prezentând un risc fiscal mai ridicat sau un potențial sporit de utilizare a numerarului în afara circuitului transparent al evidenței financiare. Stabilirea unor limite anuale diferențiate reflectă faptul că anumite domenii economice sunt mai vulnerabile la efectuarea tranzacțiilor în afara controlului fiscal sau la utilizarea numerarului pentru disimularea unor venituri. Prin urmare, plafonarea acestor operațiuni urmărește reducerea riscurilor asociate economiei informale și creșterea gradului de responsabilizare financiară a participanților la aceste activități:

- **predarea deșeurilor metalice** – plafon de 100 000 lei anual per beneficiar, limită stabilită pentru a reduce riscurile asociate tranzacțiilor informale și dificultăților de identificare a provenienței sumelor obținute. Acest sector este frecvent asociat unor volume importante de numerar și unui risc crescut de insuficientă evidență contabilă, motiv pentru care instituirea unui plafon anual contribuie la sporirea transparenței operațiunilor.

- **achiziționarea produselor agricole naturale** – plafon de 200 000 lei anual, reglementare menită să mențină un echilibru între necesitățile specifice sectorului agricol și cerințele de transparență financiară. Având în vedere particularitățile activităților agricole și dependența acestora de sezonality, plafonul instituit urmărește să permită continuitatea operațiunilor economice fără a compromite obiectivele de control financiar.

- **produse horticole și fitotehnice** – plafon de 600 000 lei anual, stabilit ținând cont de specificul economic și sezonier al acestui domeniu. Nivelul mai ridicat al plafonului reflectă volumul semnificativ al tranzacțiilor caracteristice acestor activități și necesitatea de a evita blocarea proceselor comerciale specifice sectorului agricol.

- **dividende achitate în numerar** – plafon de 100 000 lei anual per beneficiar, măsură orientată spre limitarea retragerii unor sume importante în afara circuitului bancar și sporirea gradului de monitorizare a fluxurilor financiare aferente distribuirii profitului.

- **împrumuturi acordate în numerar** – plafon de 100 000 lei anual per beneficiar, destinat reducerii riscurilor de utilizare a operațiunilor de împrumut pentru disimularea fluxurilor financiare sau evitarea documentării corespunzătoare a provenienței resurselor bănești [1, 3, 4].

Rațiunea principală a instituirii acestor limitări constă în sporirea gradului de control asupra circulației mijloacelor bănești și în reducerea posibilităților de disimulare a veniturilor impozabile sau de evitare a obligațiilor fiscale. Prin limitarea plăților în numerar și orientarea către plățile electronice, autoritățile urmăresc consolidarea disciplinei financiare, creșterea transparenței economice și diminuarea fenomenelor specifice economiei subterane. În plus, utilizarea instrumentelor electronice de plată facilitează verificarea tranzacțiilor și contribuie la crearea unui sistem economic mai predictibil și mai ușor de monitorizat de către instituțiile competente.

În același timp, *Legea nr. 34/2024* prevede o serie de operațiuni care pot fi efectuate în numerar fără aplicarea unui plafon valoric, acestea fiind considerate activități esențiale pentru funcționarea normală a mecanismelor sociale și financiare. Existența unor asemenea derogări demonstrează faptul că legiuitorul nu a urmărit interzicerea completă a utilizării numerarului, ci reglementarea rezonabilă a acestuia, ținând cont de necesitățile practice și de funcționalitatea unor domenii importante ale economiei și administrației publice.

Printre aceste operațiuni se regăsesc: *plata salariilor, achitarea obligațiilor fiscale, acordarea și rambursarea creditelor, precum și decontările efectuate cu instituțiile publice* [1, 2]. Menținerea acestor excepții urmărește evitarea blocajelor administrative și asigurarea continuității unor procese economice fundamentale, considerate indispensabile pentru funcționarea eficientă a economiei și a sistemului social.

Aceste derogări sunt justificate de necesitatea garantării funcționării eficiente a sistemului economic și social, precum și de importanța strategică a unor asemenea operațiuni pentru cetățeni, întreprinderi

și instituții publice. În lipsa unor astfel de excepții, anumite mecanisme financiare ar putea deveni dificil de implementat, în special în contexte economice sau teritoriale în care accesul la instrumente electronice de plată este limitat ori insuficient dezvoltat.

Este important de subliniat că nerespectarea limitelor prevăzute de lege atrage răspunderea contravențională și aplicarea unor sancțiuni pecuniare calculate proporțional cu suma care depășește plafonul legal admis. Instituirea unui regim sancționator are rolul de a asigura eficiența normelor juridice și de a încuraja conformarea voluntară a participanților la tranzacții.

În acest sens, legea stabilește următoarele niveluri de sancționare:

- 3%-10% din suma excedentară, în funcție de circumstanțele concrete ale încălcării și de categoria participanților implicați;
- până la 18% din suma excedentară, în anumite situații expres prevăzute de lege, considerate mai grave sau susceptibile de a genera riscuri sporite de evitare a controlului financiar [1, 4].

Caracterul proporțional al sancțiunilor are rolul de a descuraja utilizarea excesivă a numerarului în detrimentul instrumentelor moderne de plată și de a consolida disciplina financiară în cadrul raporturilor economice. Prin raportarea sancțiunii la valoarea efectivă a sumei care depășește plafonul permis, legea urmărește instituirea unui mecanism de conformare eficient, echitabil și suficient de disuasiv pentru a preveni încălcarea normelor privind utilizarea numerarului.

Pentru o înțelegere mai clară și mai sistematizată a cadrului normativ instituit prin Legea nr. 34/2024, principalele plafoane și limite aplicabile operațiunilor în numerar sunt sintetizate în tabelul prezentat în continuare, acesta oferind o imagine de ansamblu asupra obligațiilor, restricțiilor și condițiilor aplicabile diferitelor categorii de participanți la tranzacții.

Tabelul 1. Plafoanele principale privind utilizarea numerarului conform Legii nr. 34/2024

Categoria tranzacției	Limita stabilită	Tip plafon
Plăți între agenți economici	100 000 lei	Lunar
Plăți către persoane fizice	100 000 lei	Lunar
Dividende achitate în numerar	100 000 lei	Annual / beneficiar
Împrumuturi acordate în numerar	100 000 lei	Annual / beneficiar
Achiziții produse agricole naturale	200 000 lei	Annual
Produse horticole și fitotehnice	600 000 lei	Annual
Predare deșeuri metalice	100 000 lei	Annual

Sursa: elaborat de autor în baza prevederilor Legii nr. 34/2024 și a materialelor explicative [1,3,4].

Concluzii

Datele prezentate în tabel evidențiază în mod clar caracterul diferențiat, gradual și sistematic al mecanismului de plafonare instituit prin noile reglementări, acesta fiind configurat în funcție de natura juridică și economică a tranzacției, precum și de categoria participantului sau beneficiarului implicat. Analiza comparativă a plafoanelor demonstrează faptul că legiuitorul a urmărit instituirea unui mecanism normativ flexibil, capabil să răspundă particularităților diferitelor tipuri de raporturi economice și nivelurilor distincte de risc asociate utilizării numerarului. Astfel, stabilirea unor limite diferențiate nu reprezintă o măsură arbitrară, ci rezultatul unei abordări juridice orientate spre echilibrarea necesităților practice ale activității economice cu obiectivele de control și transparență financiară.

Stabilirea unor limite distincte pentru diferite tipuri de operațiuni demonstrează faptul că legiuitorul nu a optat pentru o reglementare uniformă și rigidă, care ar fi putut genera dificultăți practice sau efecte disproporționate asupra anumitor sectoare economice, ci pentru o abordare adaptată particularităților fiecărui domeniu de activitate și nivelului de risc asociat utilizării numerarului. În acest sens, plafoanele valorice sunt calibrate astfel încât să răspundă atât necesităților practice ale circuitului economic, cât și obiectivelor de consolidare a transparenței financiare, de sporire a trasabilității tranzacțiilor și de reducere a vulnerabilităților asociate circulației excesive a numerarului în economie.

Mai mult decât atât, caracterul gradual al mecanismului de plafonare reflectă intenția autorităților de a permite o adaptare progresivă a participanților la raporturile economice la noile exigențe legislative. Introducerea etapizată a anumitor restricții și reducerea treptată a limitelor în unele domenii contribuie

la diminuarea impactului economic imediat și facilitează ajustarea practicilor financiare și contabile ale persoanelor fizice și juridice. Prin această abordare, legea urmărește evitarea unor disfuncționalități în activitatea economică și crearea unor condiții favorabile pentru implementarea eficientă a noilor norme juridice.

Totodată, diferențierea plafoanelor în funcție de specificul tranzacțiilor și al beneficiarilor reflectă o abordare normativă orientată spre gestionarea, prevenirea și diminuarea riscurilor fiscale specifice fiecărui sector economic. Domeniile considerate mai vulnerabile la disimularea veniturilor, la subdeclararea tranzacțiilor sau la utilizarea excesivă a numerarului sunt supuse unor limite mai stricte și unor mecanisme sporite de control. Prin stabilirea unor plafoane distincte, autoritățile urmăresc să reducă posibilitatea efectuării unor tranzacții insuficient documentate și să consolideze mecanismele de verificare și monitorizare a circulației fluxurilor financiare.

În același timp, această abordare diferențiată contribuie la crearea unui sistem normativ mai eficient și mai adaptat realităților economice, evitând aplicarea unor restricții excesive în domeniile care necesită un grad mai mare de flexibilitate operațională. Prin urmare, plafonarea nu este concepută exclusiv ca un instrument de limitare a numerarului, ci și ca un mecanism de prevenire a practicilor economice neconforme și de stimulare a utilizării instrumentelor financiare moderne, capabile să asigure o evidență mai clară și mai sigură a tranzacțiilor.

Prin urmare, sistemul de plafonare instituit prin Legea nr. 34/2024 nu urmărește exclusiv reducerea circulației numerarului, ci și crearea unui cadru juridic capabil să favorizeze trasabilitatea fluxurilor financiare, prevenirea economiei informale și consolidarea disciplinei fiscale în raporturile economice. Într-un context economic în care combaterea evaziunii fiscale și creșterea transparenței financiare reprezintă obiective prioritare, limitarea utilizării excesive a numerarului este concepută ca un instrument complementar al politicilor fiscale și financiare ale statului. Astfel, legea contribuie la consolidarea unui mediu economic mai transparent, mai predictibil și mai ușor de monitorizat de către instituțiile competente.

Adoptarea Legii nr. 34/2024 constituie o reformă structurală importantă a regimului juridic privind utilizarea numerarului în Republica Moldova, generând efecte semnificative atât asupra modului de realizare a tranzacțiilor financiare, cât și asupra mecanismelor de evidență contabilă și control financiar. Prin introducerea unor limite valorice clare, a unor reguli uniforme și a unui sistem sancționator specific, noua reglementare redefineste modul în care sunt efectuate decontările în numerar și stabilește standarde mai stricte de conformare pentru participanții la activitatea economică. În acest sens, reforma poate fi privită ca o etapă importantă în procesul de modernizare a sistemului financiar și de apropiere de practicile internaționale privind transparența tranzacțiilor economice.

Noile reglementări introduc o abordare sistematizată și mai riguroasă a operațiunilor efectuate în numerar, având implicații directe asupra disciplinei financiare, organizării contabilității operațiunilor de casă și gestionării eficiente a fluxurilor bănești în cadrul entităților economice. Pentru agenții economici și profesioniștii din domeniul contabil, aceasta presupune necesitatea adaptării procedurilor interne de evidență, monitorizare și raportare a operațiunilor financiare, precum și dezvoltarea unor mecanisme mai eficiente de control intern pentru prevenirea încălcării limitelor legale privind numerarul.

În același timp, reforma urmărește consolidarea transparenței financiare și diminuarea dependenței excesive de numerar, prin stimularea utilizării instrumentelor moderne de plată și sporirea gradului de trasabilitate a operațiunilor economice. Promovarea plăților electronice și reducerea tranzacțiilor în numerar facilitează verificarea și documentarea fluxurilor bănești, reducând posibilitățile de evitare a obligațiilor fiscale și sporind eficiența mecanismelor de control financiar. Din această perspectivă, Legea nr. 34/2024 nu reprezintă doar o intervenție punctuală asupra modului de efectuare a plăților, ci o schimbare structurală menită să contribuie la dezvoltarea unui mediu economic mai transparent, mai responsabil și mai bine integrat în tendințele contemporane de digitalizare și modernizare financiară.

Principalele constatări ale cercetării sunt:

1. Instituirea unor plafoane valorice clare contribuie la sporirea transparenței tranzacțiilor financiare.

Stabilirea unor limite valorice precise pentru efectuarea operațiunilor în numerar reprezintă un instrument eficient de monitorizare și control al circulației mijloacelor bănești. Prin delimitarea clară a sumelor care pot fi achitate în numerar, legea reduce posibilitatea efectuării unor tranzacții netransparente și facilitează urmărirea fluxurilor financiare prin intermediul sistemului bancar. Totodată, această măsură contribuie la creșterea gradului de responsabilizare a participanților la raporturile economice și la diminuarea riscurilor asociate utilizării necontrolate a numerarului.

2. Introducerea limitelor anuale pentru anumite domenii economice reduce riscurile de evaziune fiscală.

Stabilirea unor plafoane anuale distincte pentru activități economice considerate mai vulnerabile la utilizarea excesivă a numerarului sau la subdeclararea veniturilor reprezintă o măsură orientată spre prevenirea practicilor fiscale neconforme. Limitarea sumelor ce pot fi tranzacționate în numerar în anumite sectoare economice permite intensificarea controlului asupra operațiunilor financiare și reduce posibilitatea disimulării veniturilor impozabile. În acest mod, legea urmărește consolidarea disciplinei fiscale și diminuarea fenomenelor specifice economiei informale.

3. Regimul sancționator proporțional consolidează caracterul coercitiv al normei.

Aplicarea unor sancțiuni stabilite proporțional cu valoarea sumei care depășește plafonul legal admis contribuie la eficientizarea mecanismului de conformare și la sporirea efectului preventiv al normei juridice. Caracterul gradual și proporțional al sancțiunilor permite adaptarea răspunderii la gravitatea încălcării, evitând atât excesul de severitate, cât și lipsa de eficiență a măsurilor coercitive. Astfel, regimul sancționator instituit de lege are rolul de a descuraja utilizarea abuzivă a numerarului și de a încuraja respectarea limitelor legale de către participanții la tranzacții.

4. Excepțiile prevăzute reflectă necesitatea echilibrului între disciplină financiară și funcționalitatea sistemului economic.

Menținerea unor categorii de operațiuni exceptate de la plafonarea valorică demonstrează preocuparea legiuitorului pentru evitarea unor dificultăți practice în funcționarea sistemului economic și social. Operațiuni precum plata salariilor, achitarea obligațiilor fiscale sau decontările cu instituțiile publice necesită un regim juridic flexibil, capabil să asigure continuitatea activităților economice și administrative. Prin urmare, excepțiile instituite contribuie la menținerea unui echilibru rezonabil între necesitatea consolidării disciplinei financiare și cerințele practice ale mediului economic.

În perspectivă, eficiența aplicării noilor reglementări va depinde în mare măsură de nivelul de conformare voluntară al contribuabililor, de capacitatea instituțională a autorităților competente de a exercita controlul și monitorizarea respectării normelor, precum și de gradul de dezvoltare a infrastructurii plăților electronice la nivel național. Extinderea accesului la servicii bancare și promovarea instrumentelor moderne de plată vor reprezenta factori esențiali pentru implementarea eficientă a obiectivelor urmărite prin Legea nr. 34/2024. În lipsa unor mecanisme funcționale și accesibile de efectuare a plăților fără numerar, procesul de adaptare la noile reguli poate întâmpina dificultăți, în special în anumite sectoare economice sau regiuni.

Pentru profesioniștii din domeniul contabilității și al evidenței financiare, noile reglementări generează obligația unei monitorizări riguroase și permanente a plafoanelor valorice aplicabile diferitelor categorii de operațiuni. În acest context, devine necesară adaptarea procedurilor interne privind gestionarea numerarului, actualizarea mecanismelor de control intern și consolidarea proceselor de verificare a conformității tranzacțiilor cu prevederile legale. Totodată, profesioniștii contabili vor avea un rol important în informarea și ghidarea entităților economice în procesul de ajustare la noile cerințe legislative, contribuind la prevenirea riscurilor contravenționale și la asigurarea unei gestiuni financiare eficiente și conforme cu legea.

Bibliografie

1. Legea nr. 34 din 29 februarie 2024 privind efectuarea decontărilor în numerar, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146596&lang=ro
2. Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Comunicat informativ privind noile reglementări aferente decontărilor în numerar, Chișinău, 2024. Disponibil:

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON ACCOUNTING, ISCA 2026
April 3-4, 2026, Chisinau, Republic of Moldova, Collection of Scientific Articles

<https://mf.gov.md/ro/content/comunicat-informativ-privind-noile-reglement%C4%83ri-aferente-decont%C4%83rilor-%C3%AEn-numerar>

3. Decontările în numerar anual. În anul curent se consideră perioada 1 aprilie – 31 decembrie 2025, Chișinău, 2024. Disponibil: <https://monitorul.fisc.md/decontarile-in-numerar-anual-in-anul-curent-se-considera-perioada-1-aprilie---31-decembrie-2025/>
4. Decontările în numerar: legea în vigoare din 1 aprilie, Chișinău, 2024. Disponibil: <https://www.contabilsef.md/decontarile-in-numera-legea-in-vigoare-din-1-aprilie>
5. Limitele noi privind plățile în numerar: noutăți și implicații practice, Chișinău, 2024. Disponibil: <https://fmd.md/blog/pfs8ujzbj1-limitele-noi-privind-plile-n-numerar-nce>